

تحلیل انتقادی قرار دادن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی (FTO) توسط دولت ترامپ با بهره‌گیری از مطالعات انتقادی تروریسم (CTS) و روش نقد درون‌بود

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۱۹

نیما رضایی*

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۰۵

مجتبی شریعتی**

چکیده

دولت ترامپ در آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) با انتشار یک فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ]، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (IRGC) را در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی (FTO) قرار داد. اگرچه می‌توان این اقدام دولت ترامپ را با چارچوب‌های نظری متفاوت مورد بررسی قرار داد، لکن در این پژوهش مطالعات انتقادی تروریسم (CTS) به منظور تحلیل انتقادی این اقدام انتخاب گردیده است. مطالعات انتقادی تروریسم یک جهت‌گیری یا چشم‌انداز انتقادی است که تلاش می‌کند تا از حیث هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی و روش‌شناختی فاصله خود با تعصبات رایج و غالب در جریان اصلی مطالعات تروریسم (TS) را حفظ نماید. متدولوژی این پژوهش بر اساس روش «نقد درون‌بود» (روش کیفی) در کنار استفاده از آمارهای معتبر (به عنوان روش کمی) تنظیم گردیده است. از این رو، این پژوهش در پی پاسخ به این سوال اصلی که «با بهره‌گیری از مطالعات انتقادی تروریسم، اقدام دولت ترامپ در قرار دادن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی چگونه ارزیابی می‌گردد؟»، این فرضیه را ارائه می‌دهد که «با بهره‌گیری از مطالعات انتقادی تروریسم به عنوان چارچوب نظری و استفاده از روش «نقد درون‌بود» در کنار آمارهای معتبر اندیشکده‌های غربی، نقطه ضعف‌ها و تناقض‌های قرار دادن نام سپاه پاسداران در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی استخراج شده و به واسطه تجزیه و تحلیل تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» که در بخش «2656f(d)(2)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده ذکر شده، نشان داده می‌شود که حتی حسب این تعریف نیز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یک سازمان تروریستی نیست و به چهار دلیل که از مطالعات انتقادی تروریسم وام گرفته شده‌اند، این اقدام صرفاً یک برچسب‌زنی سیاسی می‌باشد. **واژگان کلیدی:** تروریسم، مطالعات انتقادی تروریسم (CTS)، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (IRGC)، لیست سازمان‌های تروریستی خارجی (FTOs)، دولت ترامپ.

مقدمه

«مطالعات تروریسم»^۱ که تمرکز اصلی آن بر مطالعه و بررسی مفهوم و پدیده «تروریسم» می‌باشد، طبق توضیح «ریچارد جکسن» در گذشته یک حوزه فرعی [یا زیرحوزه] تخصصی نسبتاً کوچک از مطالعات امنیتی و روابط بین‌الملل^۲ بود، لکن امروزه تمامی خصوصیات یک حوزه آکادمیک خودکفای بزرگ را در خود دارد (Jackson, 2009: 66). برخلاف رشته روابط بین‌الملل که دارای رویکردهای معرفت‌شناختی سه‌گانه (اثبات‌گرایی، انتقادی و فرااثبات‌گرایی) می‌باشد، (زیر)رشته‌ها یا رشته‌های فرعی «مطالعات امنیتی» و «مطالعات تروریسم» در درون خود دارای دو نحله و شاخه «جریان اصلی» و «جریان انتقادی» می‌باشند که دارای تفاوت‌های مختلف هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی و روش‌شناختی هستند. این تفاوت‌ها تأثیر خود را بر نگرش هر دو نحله «جریان اصلی» و «جریان انتقادی» نهاده است، به نحوی که این دو نحله تعریفی اساساً متفاوت از مفهوم «تروریسم» ارائه می‌دهند. در این پژوهش با اتخاذ «رویکرد انتقادی» تلاش می‌شود تا یکی از مباحث پژوهشی یعنی قرار گرفتن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی مورد بررسی قرار گیرد.

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی اقدام دولت ترامپ در قرار دادن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی با استفاده از مولفه‌های «رویکرد انتقادی» می‌باشد تا جوانب مختلف موضوع آشکار گردد. چنان‌چه از «جریان اصلی» در مطالعات تروریسم جهت بررسی این اقدام استفاده می‌شود، امکان به‌چالش کشیدن آن با توجه به مولفه‌ها و مفروضات هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی و روش‌شناختی جریان اصلی میسر نمی‌شود. لکن بررسی انتقادی اقدام دولت ترامپ با توجه به مولفه‌ها و مفروضات هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی و روش‌شناختی «رویکرد انتقادی» امکان‌پذیر می‌باشد. به واسطه پلورالیسم [یا کثرت‌گرایی] روش‌شناختی مستتر در مطالعات انتقادی تروریسم می‌توان جهت بررسی دقیق اقدام دولت ترامپ از روش «نقد درون بود» (به‌عنوان یک روش کیفی) در کنار بهره‌گیری از آمارهای ارائه شده توسط مراکز تحقیقاتی آمریکایی (به‌عنوان یک روش کمی) استفاده نمود تا تناقض‌های این

1. a relatively minor specialist subfield of security studies and international relations

2. Terrorism Studies (TS)

اقدام مشخص گردد. از این رو، با بهره‌گیری از روش «نقد درون بود» در ابتدا تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «2656f(d)(2)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده مطرح و مورد بررسی قرار می‌گیرد. سپس نشان داده می‌شود که حتی مطابق تعریف ارائه شده در قوانین موضوعه ایالات متحده، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یک گروه تروریستی نیست.

بنابراین، این پژوهش در پی پاسخ به این سوال اصلی که «با بهره‌گیری از مطالعات انتقادی تروریسم، اقدام دولت ترامپ در قرار دادن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی چگونه ارزیابی می‌گردد؟»، این فرضیه را ارائه می‌دهد که «با بهره‌گیری از مطالعات انتقادی تروریسم به عنوان چارچوب نظری و استفاده از روش «نقد درون بود» در کنار آمارهای معتبر اندیشکده‌های غربی، نقطه ضعف‌ها و تناقض‌های قرار دادن نام سپاه پاسداران در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی استخراج شده و به واسطه تجزیه و تحلیل تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» که در بخش «2656f(d)(2)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده ذکر شده، نشان داده می‌شود که حتی حسب این تعریف نیز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یک سازمان تروریستی نیست و به چهار دلیل که از مطالعات انتقادی تروریسم وام گرفته شده‌اند، این اقدام صرفاً یک برچسب‌زنی سیاسی می‌باشد». پیش از ورود به بحث لازم است به این پرسش کلیدی پاسخ داده شود که آیا استفاده از «مطالعات انتقادی تروریسم» به عنوان چارچوب نظری پژوهش حاضر و استفاده از روش «نقد درون بود» (به عنوان یک روش کیفی) در کنار بهره‌گیری از آمارهای ارائه شده توسط مراکز تحقیقاتی آمریکایی (به عنوان یک روش کمی) از حیث روش‌شناختی صحیح می‌باشد یا خیر؟ در پاسخ باید به نگرش «جکسن» (Jackson, 2007: 246-247) و «کریستوفر بیکر-بیل» (Baker-Beall, 2012: 30) به عنوان محققان مطرح در مطالعات انتقادی تروریسم اشاره نمود که پلورالیسم [یا کثرت‌گرایی] روش‌شناختی در مطالعات انتقادی تروریسم را مورد تأکید قرار می‌دهند. بنابراین، استفاده از یک روش کیفی (یعنی روش نقد درون بود) در کنار یک روش کمی (یعنی بهره‌گیری از آمارها) در سنت مطالعات انتقادی تروریسم کاملاً پذیرفته شده می‌باشد. این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی می‌باشد. داده‌های مربوطه از منابع وب‌محور (اینترنتی) و کتاب‌خانه‌ای استخراج و گردآوری گردیده است.

چارچوب نظری: مطالعات انتقادی تروریسم (CTS)

پیش از ورود به بحث، لازم است که موقعیت‌یابی دقیقی از «مطالعات تروریسم» ارائه دهیم. مطالعات تروریسم یکی از حوزه‌های تحقیقاتی با سریع‌ترین رشد^۱ و با هزاران پایان‌نامه، گزارش، کتاب و مقالات منتشر شده به صورت سالیانه می‌باشد (Stump & Dixit, 2016: 3). «کریستوفر بیکر-بیل» معتقد است که رشد «مطالعات تروریسم» به عنوان یک حوزه متمایز پژوهشی به اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل دهه ۱۹۷۰ باز می‌گردد، زمانی که «مطالعات تروریسم» در ابتدا به عنوان یک زیرحوزه مجزا از ضدشورش [یا ضد یاغی‌گری] و مطالعات امنیتی راست‌کیشانه^۲ ظاهر شد و عمدتاً به واسطه مشارکت گروه کوچکی از متخصصان تروریسم نظیر مارتا کرنشا، بروس هافمن، برایان جنکینز و والتر لاکوئر توسعه یافت. این محققان نقش مهمی در ایجاد مرزهای این حوزه از طریق توسعه مفاهیم، نظریه‌ها و روش‌های مختلف ایفا نمودند (Baker-Beall, 2012: 28).

جریان اصلی در مطالعات تروریسم

«هرین» معتقد است که جریان اصلی مطالعات تروریسم^۳ در دل سنت‌های رئالیستی و لیبرالیستی سیاست جهانی^۴ قرار دارد. هر نسخه‌ای از نئورئالیسم یا رئالیسم کلاسیک به صورتی آشکار با الزامات رهایی‌بخش و فعالانه مطالعات انتقادی تروریسم ناسازگار است (Herring, 2008: 198). جریان اصلی مطالعات تروریسم که توسط منتقد اصلی خود (یعنی مطالعات انتقادی تروریسم)، مطالعات راست‌کیشانه تروریسم^۵ نیز نامیده می‌شود، نظیر جریان اصلی در روابط بین‌الملل و مطالعات امنیتی دارای سه وجه بارز می‌باشد: (۱) رویکرد معرفت‌شناختی پازیتیویستی (یا اثبات‌گرایانه)، (۲) دولت‌محوری (۳) اتخاذ رویکردهای حل مشکل.

«دانیلا پیزویو و ساندره هین» در کتاب «مقدمه‌ای بر نظریه‌های تروریسم» به دو

1. fastest growing areas of research
2. a separate sub-field of counterinsurgency and orthodox security studies
3. mainstream terrorism studies
4. realist and liberal traditions of world politics
5. orthodox terrorism studies

رویکرد اثبات‌گرا (پازیتیویستی) و انتقادی^۱ اشاره می‌نمایند که مفروضات هستی‌شناختی و معرفت‌شناختی متفاوتی را درباره ماهیت بازیگران درگیر در تروریسم مطرح می‌نمایند. از منظر هستی‌شناختی، اثبات‌گرایان (پازیتیویست‌ها) معتقدند که واقعیت^۲ مستقل از شناخت ما از آن وجود دارد و از این رو به صورت اجتماعی (بر) ساخته نمی‌شود. به عبارت دیگر، محققان اثبات‌گرا (یا پازیتیویست) تروریسم می‌گویند: تروریسم وجود دارد، ما می‌توانیم آن را ببینیم، می‌توانیم اثرات آن را ببینیم و تنها مشکل آن است که مناسب‌ترین شیوه برای مفهوم‌سازی^۳ آن را بیابیم. اثبات‌گرایان (پازیتیویست‌ها) تلاش می‌کنند تا بین پدیده‌هایی نظیر تروریسم و نارضایتی، روابط علی^۴ برقرار سازند. برای اثبات‌گرایان این امکان وجود دارد که سوالات هنجاری را از سوالات تجربی جدا سازند که به نوبه خود بدان معنا است که علوم اجتماعی می‌تواند و باید بی‌طرف باشد (Pisoiu & Hain, 2018: 18).

جریان انتقادی در مطالعات تروریسم (CTS)

وجه مشترک جریان «انتقادی» در مطالعات تروریسم نقد جریان اصلی می‌باشد. رویکرد معرفت‌شناختی جریان «انتقادی» نیز به دو دسته «انتقادی» و «تفسیرگرا» تقسیم می‌گردد. «کریستوفر بیکر-بیل» درباره نحوه شکل‌گیری مطالعات انتقادی تروریسم عنوان می‌دارد که نگرانی‌ها پیرامون کیفیت، جهت‌گیری و تمرکز تحقیق بر موضوع تروریسم، اساس رشد تعداد اندکی از تحقیقات انجام شده در مطالعات تروریسم بود که در جهت‌گیری خود انتقادی بودند. با الهام از این ادبیات و هم‌چنین «چرخش انتقادی»^۵ در حوزه‌های با ریشه یکسان با «مطالعات تروریسم» یعنی روابط بین‌الملل و مطالعات امنیتی، در دوره پس از حملات تروریستی در نیویورک در تاریخ ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، گروهی از محققان نسبت به ایجاد یک حوزه مطالعاتی جدید با عنوان مطالعات انتقادی تروریسم اقدام نمودند (Baker-Beall, 2012: 28). «راجر مک‌گینتی» عنوان می‌دارد که وعده مطالعات انتقادی تروریسم آن بوده که

1. positivist and critical
2. reality exists independently of our knowledge of it
3. conceptualize
4. causal relationships
5. critical turn

به‌عنوان یک مخالف با فضیلت مطالعات راست‌کیشانه تروریسم عمل نماید. همان‌طور که از نامش بر می‌آید، مطالعات انتقادی تروریسم از نظریه انتقادی [با C بزرگ] الهام می‌گیرد و از این‌رو مفروضه‌هایی که مطالعات تروریسم بر آن متکی هستند را مورد تردید قرار می‌دهد (Mac Ginty, 2012: 34). پس از ذکر این توضیحات مقدماتی لازم است که به ابعاد مختلف مطالعات انتقادی تروریسم پرداخته شود. شاید آن‌گونه که «ریچارد جکسن، ماری برین اسمیت و جروئن گانین»^۲ در مقدمه کتاب «مطالعات انتقادی تروریسم: یک دست‌ورکار پژوهشی جدید» عنوان می‌دارند رویکردهای انتقادی در مطالعه تروریسم، جدید نیستند.

همان‌گونه که جفری ای. اسلوکا^۳ متذکر می‌گردد انسان‌شناسان^۴ برای دهه‌های متمادی دیدگاهی شکاکانه نسبت به گفتمان غالب و شیوه‌های مطالعه آن‌هایی که «تروریست» پنداشته می‌شوند اتخاذ نموده‌اند و به همین علت در اغلب آثار انسان‌شناسان، ادعاهای مطرح شده درباره ماهیت و علل تروریسم به چالش کشیده می‌شود (Jackson, Breen Smyth & Gunning, 2009: 1).

«ریچارد جکسن» در مقاله مفصل خود درباره مطالعات انتقادی تروریسم متذکر می‌گردد که مطالعات انتقادی تروریسم هم یک تعهد نظری و هم یک جهت‌گیری سیاسی می‌باشد. از لحاظ نظری، مطالعات انتقادی تروریسم در شناسایی انتقادی دائمی مباحث هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی و عمل اجتماعی مطالعات تروریسم و رویه‌های ضد تروریسم مشارکت می‌نماید و در نهایت به دنبال فهم و تفسیر جایگزین در حوزه گفتمان مستقر می‌باشد. از لحاظ سیاسی، مطالعات انتقادی تروریسم به یک بازاندیشی [یا تأمل‌گرایی] اخلاقی^۵ در رابطه با رویه‌های شناختی خود، دارا بودن «خصوصیت انتقاد سیاسی» در رابطه با حوزه وسیع‌تر و سیاست رهایی‌بخشی در ارتباط با موضوعات عمل‌شناختی^۶ ایجاد شده توسط سیاست ضد تروریسم متعهد می‌باشد (Jackson, 2007: 249).

1. Critical Theory
2. Richard Jackson, Marie Breen Smyth and Jeroen Gunning
3. Jeffrey A. Sluka
4. anthropologists
5. an ethical reflexivity
6. praxeological questions

«برک» معتقد است که مطالعات انتقادی تروریسم حداقل به واسطه توانایی آن در مفروض گرفتن این مطلب که مقوله‌ها و الزامات آن ایمن از چالش هستند و [هم‌چنین] به واسطه متناظر [یا مطابق] بودن با یک تصویر پایدار از واقعیت^۱ می‌تواند به نوع خاصی از مطالعات تروریسم سنتی دولت محور و با جهت‌گیری حل مشکل پایان دهد (Burke, 2008: 42).

«جکسن» خاطر نشان می‌سازد که در یک معنای گسترده، مطالعات انتقادی تروریسم به پژوهش‌های مرتبط با تروریسم اشاره دارد که به صورت خودآگاهانه^۲ یک نگرش شکاکنه نسبت به فهم دولت محورانه از تروریسم را اتخاذ می‌نماید و شناخت موجود نسبت به تروریسم را مفروض [یا بدیهی] در نظر نمی‌گیرد و تمایل دارد باورها [یا انگاره‌ها] و مفروضه‌های آن را به چالش بکشد. در این مضمون، مطالعات انتقادی تروریسم به جای یک برجسب نظری دقیق، بیشتر یک جهت‌گیری یا چشم‌انداز انتقادی است که تلاش می‌کند تا فاصله‌ای مشخص از ایدئولوژی‌ها و راست‌کیشی‌های غالب را حفظ نماید (Jackson, 2007: 246).

«برین اسمیت، گانین، جکسن، کاسیمرس و رایینسن» به عنوان محققانی پیش‌رو که سه نفر اول در دانشگاه ابريستويث به عنوان مرکز و پاتوق محققان انتقادی تدریس می‌نمایند درباره مطالعات انتقادی تروریسم عنوان می‌دارند که در وهله اول، مطالعات انتقادی تروریسم به عنوان یک جهت‌گیری پژوهشی در نظر گرفته می‌شود که تمایل دارد فهم و شناخت مسلط درباره تروریسم را به چالش بکشد، نسبت به سیاست برجسب‌زنی در حوزه تروریسم^۳ حساس است، در مورد ارزش‌ها و نقطه نظرات سیاسی خود شفاف است، به مجموعه‌ای از اخلاق پژوهشی مسوولیت‌پذیر پای‌بند است و به یک مفهوم معین و وسیع از رهایی‌بخشی^۴ متعهد می‌باشد (Breen Smyth, Gunning, Jackson, Kassimeris & Robinson, 2008: 2).

متدولوژی پژوهش و شکل‌گیری فرضیه براساس روش «نقد درون‌بود»

پیش از ورود به بحث متدولوژی پژوهش، ضروری است که توضیحاتی را در مورد مبانی روش‌شناسی مطالعات انتقادی تروریسم ذکر نماییم. مطالعات انتقادی تروریسم آن‌گونه

1. correspond to a stable picture of reality
2. self-consciously
3. politics of labelling in the terrorism field
4. emancipation

که «جکسن» خاطرنشان می‌سازد دارای پلورالیسم [یا کثرت‌گرایی] روش‌شناختی و رشته‌ای^۱ می‌باشد؛ مطالعات انتقادی تروریسم از مزیت بخشیدن رویکردهای مادی‌گرایانه، خردگرایانه و اثبات‌گرایانه به علوم اجتماعی^۲ بر رویکردهای تفسیری و بازاندیشانه [یا تأمل‌گرایانه]^۳ امتناع می‌ورزد. مطالعات انتقادی تروریسم با اجتناب از تعهدات برون‌گذارانه نسبت به منطق محدود تبیین‌های سنتی علمی اجتماعی^۴ مبتنی بر مفاهیم خطی علت و معلولی می‌پذیرد که رویکردهای سازه‌نگارانه و پساساختارگرایانه^۵ که بر منطق فهم تفسیری^۶ صحنه می‌گذارند می‌توانند فضا را برای سوالات و چشم‌اندازهایی که توسط اثبات‌گرایی و خردگرایی طرد می‌شوند، بازگذارند (Jackson, 2007: 246-247).

«کریستوفر بیکر-بیل» عنوان می‌دارد که محققان مطالعات انتقادی تروریسم به لحاظ روش‌شناختی نسبت به شفافیت در مورد ارزش‌ها و نقطه‌نظرات خود در هنگام انجام تحقیقات مرتبط با تروریسم متعهد هستند. مطالعات انتقادی تروریسم معتقد به پلورالیسم [یا کثرت‌گرایی] روش‌شناختی و نیز پذیرش بینش‌ها و چشم‌اندازهای چندین رویکرد مختلف نظیر تحلیل گفتمان، پساساختارگرایی^۷، سازه‌نگاری، نظریه انتقادی، ماتریالیسم تاریخی^۸، تاریخ و قوم‌نگاری می‌باشد. در حالی که مطالعات انتقادی تروریسم می‌پذیرد که رویکردهای راست‌کیشانه یا حل مشکل در مطالعه تروریسم قطعاً ارزش‌مند هستند، لکن برتری این نوع از شناخت را رد می‌نماید (Baker-Beall, 2012: 30).

با استناد به این پلورالیسم [یا کثرت‌گرایی] روش‌شناختی و عدم تعصب نسبت به یک روش خاص در مطالعات انتقادی تروریسم در این پژوهش روش «نقد درون‌بود» (روش کیفی) در کنار استفاده از آمارهای معتبر (روش کمی) جهت پاسخ به پرسش اصلی انتخاب می‌گردد. بدیهی است که در صورت عدم انتخاب مطالعات انتقادی تروریسم به عنوان

1. methodological and disciplinary pluralism
2. materialist, rationalist and positivist approaches to social science
3. over interpretive and reflectivist approaches
4. an exclusionary commitment to the narrow logic of traditional social scientific explanation
5. constructivist and poststructuralist approaches
6. methodological and disciplinary pluralism
7. post-structuralism
8. historical materialism

چارچوب نظری پژوهش حاضر و استفاده از پلورالیسم [یا کثرت‌گرایی] روش شناختی مستتر در آن، امکان استفاده از یک روش کیفی (یعنی روش نقد درون بود) در کنار یک روش کمی (یعنی بهره‌گیری از آمارها) میسر نمی‌گردد. ضمن آن‌که در بخش سوم این پژوهش، کاربست مطالعات انتقادی تروریسم به عینه مشهود و متجلی می‌باشد و گزاره‌ها و مفروضه‌های مطالعات انتقادی تروریسم در تحلیل این موضوع که چگونه تروریست نامیدن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یک برجسب‌زنی سیاسی می‌باشد، مورد استفاده قرار می‌گیرند و از این رو می‌توان ادعا نمود که بدون انتخاب مطالعات انتقادی تروریسم به‌عنوان چارچوب نظری، این پژوهش قوام لازم را پیدا نمی‌کرد و ابتر می‌ماند.

در رابطه با تعریف مفهوم «نقد درون بود»^۱، «پینار بیلگن» به‌عنوان یکی از محققان مکتب ولز [یا ابریستویث] معتقد است که «در این نوع نقد، یک موضع‌گیری^۲ از نقطه نظر خود [صاحب موضع] (و نه از منظر منتقد) مورد ارزیابی مجدد قرار می‌گیرد و نقطه ضعف‌های^۳ درون آن آشکار می‌گردد. هدف [از این نوع نقد]، تنها شالوده‌شکنی^۴ نیست، بلکه بازسازی^۵ نیز می‌باشد» (Bilgin, 2008: 96). با بهره‌گیری از توضیحات خانم «بیلگن»، روش کار ما در این پژوهش این‌گونه است که در ابتدا تعریف «تروریسم» از منظر قوانین ایالات متحده بررسی می‌شود و در ادامه نشان می‌دهیم که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی حتی بر اساس تعریف این قوانین موضوعه مصداق یک گروه «تروریستی» و استفاده‌کننده از ابزار «تروریسم» نیست. مضاف بر این، نقطه ضعف‌های درون تعریف را نیز در بخش چهارم پژوهش آشکار می‌سازیم.

در این راستا، در ابتدا فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] کاخ سفید که در ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) منتشر گردید و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی قرار داد، مورد بررسی قرار می‌گیرد. سپس، تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «(2)(d) 2656f» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده تحلیل

1. Immanent Critique
2. position
3. shortcomings
4. deconstruct
5. reconstruct

شده و به سه جزء تقسيم مي شود و با استناد به اين تعريف، سه مولفه «تروريسم» استخراج مي گردد:

- ۱) خشونت تعمدی [و از پيش طراحی شده و] با انگيزه سياسي
- ۲) اجرا شده توسط گروه های فروملی [يا محلی] يا عوامل مخفی
- ۳) عليه اهداف غيرنظامی

در ادامه به بررسی اطلاق يا عدم اطلاق مولفه های سه گانه فوق بر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پرداخته می شود و از آمارهای اندیشکده های معتبر غربی نظیر موسسه اقتصاد و صلح (IEP)^۱ و کنسرسيوم ملی مطالعات و واکنش به تروريسم (START)^۲ در راستای بررسی دقيق موضوع کمک گرفته می شود تا مشخص گردد که آیا سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از میان مولفه ها و اجزای سه گانه تروريسم نسبت به ارتکاب یک يا چند مورد از اين مولفه های سه گانه اقدام نموده است يا خير؟

ضمناً در راستای مشخص نمودن اين موضوع که جمهوری اسلامی ایران (و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی) در کشور سوریه عليه مردم غيرنظامی ننگيده (مولفه سوم تروريسم) و عليه چند گروه سازمان یافته از تروريست های بين المللی دست به اقدام نظامی زده است، به آمار چند افاق فکر غربی نظیر گروه سوفان^۳، مرکز بين المللی مطالعات افراطگرایی و خشونت سياسي (ICSR)^۴ و پروژه شيكاگو درباره امنیت و تهديدات (CPOST)^۵ استناد می شود. بنابراین و با مدنظر قرار دادن آمار و مستندات فوق روشن می گردد که:

اولاً سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مرتکب خشونت تعمدی [و از پيش طراحی شده و] با انگيزه سياسي عليه اهداف غيرنظامی در هيچ کشوری از کشورهای جهان نشده است (به عنوان دو مولفه اصلی تروريسم مندرج در تعريف ارائه شده از مفهوم «تروريسم» در بخش (2)(d) 2656f» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانين ايالات متحده).

1. Institute for Economics and Peace (IEP)
2. National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START)
3. Soufan Group's vice president Richard Barrett
4. International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence (ICSR)
5. The Chicago Project on Security and Threats (CPOST) is a non-partisan research center at the University of Chicago

ثانیاً) در دو کشور سوریه و عراق، مرتکب خشونت عمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی علیه تروریست‌ها (و نه اهداف غیرنظامی) که بسیاری از مردم غیرنظامی را به خاک و خون کشیدند، شده است. و

ثالثاً) هیچ‌یک از گروه‌های وابسته به جمهوری اسلامی ایران (نظیر حزب‌ا... لبنان و ...) نیز مرتکب خشونت عمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی علیه اهداف غیرنظامی نشده‌اند که در هر سه حالت با تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «2656f(d)(2)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده هم‌خوانی ندارد.

بنابراین، زمانی که یک کشور یا نیروی نظامی مرتکب هیچ‌یک از مولفه‌های سه‌گانه تروریسم مطابق تعریف خود آمریکایی‌ها نشده است، اطلاق صفت «تروریست» به آن مبتنی بر واقعیت نیست و یک برچسب زنی سیاسی می‌باشد.

قرار گرفتن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی (FTO)

آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید یک فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] منتشر نمود و اعلام کرد که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی قرار داده است. در این گزاره‌برگ این جمله «داند جی. ترامپ» به عنوان چهل و پنجمین رئیس‌جمهور ایالات متحده نقش بست که «رژیم ایران حامی اصلی تروریسم می‌باشد. این کشور موشک‌های خطرناک [خود را] صادر می‌کند، به درگیری‌ها در سراسر خاورمیانه دامن می‌زند و از نیروهای نیابتی تروریست^۱ حمایت می‌کند». در این گزاره‌برگ اعلام شد که «دولت به منظور مقابله با کارزار جهانی تروریسم [از سوی] ایران^۲، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را به عنوان یک سازمان تروریستی خارجی معرفی نموده است» (Trump, April 08, 2019). این فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] یک هفته بعد در روزنامه رسمی ایالات متحده چاپ شد و رسمیت پیدا کرد.

1. terrorist proxies

2. Iran's global campaign of terrorism

تعریف وزارت خارجه ایالات متحده از مفهوم «تروریسم»

«مجموعه قوانین ایالات متحده»^۱ عنوانی است که به طبقه‌بندی [و گردآوری] قوانین عمومی و دائمی ایالات متحده حسب موضوع^۲ اطلاق می‌گردد که در ۵۳ عنوان کلی دسته‌بندی شده است و توسط دفتر شورای بازنگری قوانین مجلس نمایندگان ایالات متحده^۳ منتشر شده است. مجموعه قوانین ایالات متحده برای نخستین بار در سال ۱۹۲۶ منتشر گردید. نسخه بعدی آن در سال ۱۹۳۴ منتشر شد و از سال ۱۹۳۴ هر شش سال یک بار نسخه‌های بعدی منتشر شده است (U.S. Government Publishing Office, March 18, 2021).

در فصل سی‌وهشتم عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده، قوانین موضوعه در خصوص «وزارت خارجه»^۴ ذکر شده است. در بخش «2656f» با عنوان «ارائه گزارش سالیانه [درباره وضعیت] تروریسم در کشورها»^۵، وزیر امور خارجه ایالات متحده موظف شده که تا ۳۰ آوریل هر سال، گزارش کاملی را به رئیس مجلس نمایندگان و کمیته روابط خارجی سنا ارسال کند که شامل موارد متعددی می‌گردد. در شق دوم بخش (d) با عنوان «تعاریف»^۶، مفهوم «تروریسم» تعریف شده است. بنابراین، به صورت کلی می‌توان گفت که در بخش «2656f(d)(2)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده، مفهوم «تروریسم» تعریف شده است. در این بند آمده است: «اصطلاح «تروریسم» به معنای خشونت عمدی [و از پیش طراحی شده] و [با انگیزه سیاسی است که توسط گروه‌های فراملی [یا محلی] یا عوامل مخفی علیه اهداف غیرنظامی به کار گرفته می‌شود»^۷ (Legal Information Institute, 2022). با استناد به این تعریف، «تروریسم» دارای سه مولفه می‌باشد:

- ۱) خشونت عمدی [و از پیش طراحی شده] و [با انگیزه سیاسی
- ۲) اجرا شده توسط گروه‌های فراملی [یا محلی] یا عوامل مخفی

1. The United States Code
2. by subject matter
3. Office of the Law Revision Counsel of the U.S. House of Representatives
4. Department of State
5. Annual country reports on terrorism
6. Definitions
7. the term “terrorism” means premeditated, politically motivated violence perpetrated against noncombatant targets by subnational groups or clandestine agents;

۳) علیه اهداف غیرنظامی

بنابراین، مطابق استدلال قوانین آمریکایی، این سه مولفه باید به صورت یک جا و هم‌زمان توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی انجام شوند تا اصطلاح «تروریست» به سپاه اطلاق گردد و بچسبد. اکنون هر سه مولفه را در مورد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بررسی می‌نماییم.

بررسی اطلاق یا عدم اطلاق مولفه‌های سه‌گانه «تروریسم» بر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
به واسطه بررسی جزء به جزء تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «(2)(d)(2656f)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده، این موضوع مورد بررسی قرار می‌گیرد که آیا سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مبادرت به استفاده از «(۱) خشونت عمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی؛ (۲) توسط گروه‌های فروملی [یا محلی] یا عوامل مخفی؛ (۳) علیه اهداف غیرنظامی» نموده است یا خیر؟ سه عبارت «انگیزه سیاسی»، «توسط گروه‌های فروملی [یا محلی] یا عوامل مخفی» و «علیه اهداف غیرنظامی» می‌تواند چارچوبی برای پاسخ‌گویی به پرسش فوق باشد. به منظور سنجش این مولفه‌های سه‌گانه از آمارهای اندیشکده‌های معتبر در ایالات متحده استفاده می‌کنیم.

بررسی اطلاق یا عدم اطلاق مولفه‌های سه‌گانه تروریسم بر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مطابق آمارهای شاخص جهانی تروریسم (GTI)

عبارت «خشونت عمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی» اولین مولفه‌ای است که از تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «(2)(d)(2656f)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده استخراج شده است. به منظور بررسی اطلاق یا عدم اطلاق صفت «تروریست» به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی باید در وهله اول مشخص نماییم که آیا سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خشونت از پیش طراحی شده را علیه دشمنان یا رقیبان سیاسی خود در سطح منطقه و جهان دنبال می‌نماید؟ و اگر دنبال می‌نماید آیا متوجه اهداف غیرنظامی بوده است یا خیر؟ (مولفه سوم از اجزای سه‌گانه تروریسم مطابق تعریف مندرج در قوانین ایالات متحده).

به منظور سنجش این مولفه از آمار سه اندیشکده معتبر غربی استفاده می‌نماییم.

همان‌گونه که در جدول ملاحظه می‌گردد، هیچ‌یک از ده کشور اول لیست در «شاخص جهانی تروریسم» که اکثریت آن‌ها در منطقه غرب آسیا (خاورمیانه) قرار دارند، دارای اختلافات سیاسی با ایران نیستند و برخی از آن‌ها حتی جزو متحدان منطقه‌ای ایران هستند و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در قالب نیروی قدس دارای مأموریت ضد تروریسم در برخی از این کشورها نظیر عراق و سوریه می‌باشد. گزارشی از فعالیت مخرب امنیتی-نظامی توسط نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی «علیه اهداف غیرنظامی» (به‌عنوان مولفه سوم تروریسم) در هیچ‌یک از این ده کشور مخابره نشده است. ضمن آن‌که در فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید اشاره‌ای به فعالیت نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در هیچ‌یک از این ده کشور نشده است و به فعالیت نیروی قدس در برخی دیگر از کشورها اشاره شده است: «[تاکون] فعالیت نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در آلمان، بوسنی، بلغارستان، کنیا، بحرین، ترکیه و جاهای دیگر کشف و مختل شده است» (Trump, April 08, 2019).

بررسی اطلاق یا عدم اطلاق مولفه‌های سه‌گانه تروریسم بر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مطابق آمارهای «کنرسیوم ملی مطالعات و واکنش به تروریسم (START)»

در این بخش به منظور مشخص نمودن این موضوع که آیا سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خشونت از پیش طراحی شده را علیه دشمنان یا رقیبان سیاسی خود در سطح منطقه و جهان دنبال می‌نماید یا خیر؟ (مولفه اول از اجزای سه‌گانه تروریسم مطابق تعریف مندرج در قوانین ایالات متحده) و اگر دنبال می‌نماید آیا متوجه اهداف غیرنظامی بوده است یا خیر؟ (مولفه سوم از اجزای سه‌گانه تروریسم مطابق تعریف مندرج در قوانین ایالات متحده)، به آمارهای «کنرسیوم ملی مطالعات و واکنش به تروریسم»^۱ مراجعه و استناد می‌گردد.

با مبنا قرار دادن گزاره موجود در فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید در خصوص فعالیت نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در کشورهای آلمان، بوسنی، بلغارستان، کنیا، بحرین و ترکیه به بررسی تهدیدهای تروریستی در این کشورها براساس آمارهای «کنرسیوم ملی مطالعات و واکنش به تروریسم»

1. National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START)

می‌پردازیم. لازم به ذکر است که «کنسرسیوم ملی مطالعات و واکنش به تروریسم» وابسته به دانشگاه مریلند ایالات متحده، دارای «پایگاه داده جهانی تروریسم (GTD)»^۱ می‌باشد که به صورت برخط [یا آنلاین] در مورد تعداد و تلفات حملات تروریستی در سرتاسر جهان گزارش می‌دهد. روش استفاده از «پایگاه داده جهانی تروریسم» این‌گونه است که در ابتدا باید وارد تارنمای «کنسرسیوم ملی مطالعات و واکنش به تروریسم» شد (آدرس در بخش منابع ذکر شده است). سپس در بخش جست‌وجوی پیشرفته؛ بازه زمانی حادثه، منطقه جغرافیایی، نام کشور، گروه انجام‌دهنده [یا مرتکب شونده حملات تروریستی]، نوع سلاح به‌کاررفته در حمله، نوع حمله، نوع هدف، معیار و تلفات^۲ را مشخص نمود. به منظور انجام یک جست‌وجوی دقیق لازم است که در بخش‌های نوع سلاح به‌کاررفته در حمله، نوع حمله، نوع هدف و معیار تمامی گزینه‌ها را تیک زده و انتخاب کرد.

در مورد فعالیت و اقدام مخرب سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (و نیروی قدس) در سه کشور اروپایی آلمان، بلغارستان و بوسنی که دو کشور اول هم عضو اتحادیه اروپا (EU) و هم عضو سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (NATO) هستند تاکنون هیچ‌گونه ادعایی اعم از رسمی و غیررسمی مطرح نشده است و مشخص نیست که ادعای کاخ سفید در مورد کشف و مختل‌سازی فعالیت نیروی قدس با استناد به چه مدارک و اسنادی صورت پذیرفته است.

مطابق آمار «پایگاه داده جهانی تروریسم»، در کشور آلمان در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ (سال قرار گرفتن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی و سال قبل از آن) مجموعاً ۳۲ حادثه تروریستی رخ داده است که در نتیجه آن ۲ نفر کشته و ۱۵ نفر زخمی شده‌اند. در بخش «گروه انجام‌دهنده [یا مرتکب شونده حملات تروریستی]»^۳، نام‌های مختلفی نظیر «حزب کارگران کردستان»، «افراط‌گرایان یهودستیز»، «افراط‌گرایان مسلمان‌ستیز»، «افراط‌گرایان نئونازی»، «افراط‌گرایان الهام‌گرفته از [تروریست‌های تکفیری-] جهادی»، «افراط‌گرایان مهاجرستیز»، «افراط‌گرایان

1. Global Terrorism Database (GTD)

2. When, Region, Country, Perpetrator Group, Weapon Type, Attack Type, Target Type, Terrorism Criteria, Casualties

3. Perpetrator Group

کولی‌ستیز»^۱ و غیره ذکر شده است، لکن هیچ‌گونه اشاره‌ای به نام ایران یا نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یا حتی گروه‌هایی نظیر حزب... لبنان به عنوان عامل تروریستی نشده است (Global Terrorism Database, 2022).

دومین کشور اروپایی که در فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید به عنوان کشور هدف نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بدان اشاره شده، بوسنی می‌باشد. مطابق آمار «پایگاه داده جهانی تروریسم»، در کشور بوسنی-هرزگوین در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ (سال قرار گرفتن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی و سال قبل از آن) مجموعاً ۲ حادثه تروریستی رخ داده که در نتیجه آن تنها یک نفر (یک روزنامه‌نگار) زخمی شده است. در بخش «گروه انجام‌دهنده [یا مرتکب شونده حملات تروریستی]» هیچ‌گونه اشاره‌ای به نام ایران یا نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یا حتی گروه‌هایی نظیر حزب... لبنان به عنوان عامل تروریستی نشده است (Global Terrorism Database, 2022).

سومین کشور اروپایی که در فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید به عنوان کشور هدف نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بدان اشاره شده، بلغارستان می‌باشد. مطابق آمار «پایگاه داده جهانی تروریسم»، در کشور بلغارستان در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ (سال قرار گرفتن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی و سال قبل از آن) مجموعاً یک حادثه تروریستی رخ داده است که در اثر آن یک نفر (۱ روزنامه‌نگار) زخمی شده است. در بخش «گروه انجام‌دهنده [یا مرتکب شونده حملات تروریستی]» هیچ‌گونه اشاره‌ای به نام ایران یا نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یا حتی گروه‌هایی نظیر حزب... لبنان به عنوان عامل تروریستی نشده است (Global Terrorism Database, 2022).

اکنون به بررسی آمار تعداد و تلفات حملات تروریستی در سه کشور کنیا، بحرین و ترکیه می‌پردازیم که مطابق ادعای کاخ سفید در فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) به عنوان نقاطی که فعالیت تروریستی نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کشف و مختل شده است، معرفی شده‌اند. مطابق آمار

1. Kurdistan Workers' Party (PKK), Anti-Semitic extremists, Anti-Muslim extremists, Neo-Nazi extremists, Jihadi-inspired extremists, Anti-Immigrant extremists, Anti-Roma extremists

«پایگاه داده جهانی تروریسم»، در کشور کنیا در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ (سال قرار گرفتن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی و سال قبل از آن) مجموعاً ۶۰ حادثه تروریستی رخ داده است که در نتیجه آن ۷۷ نفر کشته و ۸۷ نفر زخمی شده‌اند. لازم به ذکر است که از تعداد ۶۰ حمله، ۵۲ حمله توسط گروه «الشباب»^۱ انجام شده است (۸۷ درصد حملات تروریستی). در بخش «گروه انجام‌دهنده [یا مرتکب شونده حملات تروریستی]» هیچ‌گونه اشاره‌ای به نام ایران یا نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یا حتی گروه‌هایی نظیر حزب... لبنان به عنوان عامل تروریستی نشده است (Global Terrorism Database, 2022).

پنجمین کشوری که در فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید به عنوان کشور هدف نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بدان اشاره شده، بحرین می‌باشد که دارای مشکلاتی سیاسی با ایران می‌باشد. مطابق آمار «پایگاه داده جهانی تروریسم»، در کشور بحرین در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ (سال قرار گرفتن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی و سال قبل از آن) هیچ‌گونه حمله تروریستی رخ نداده است (Global Terrorism Database, 2022).

ششمین کشوری که در فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید به عنوان کشور هدف نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بدان اشاره شده، ترکیه می‌باشد. مطابق آمار «پایگاه داده جهانی تروریسم»، در کشور ترکیه در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ (سال قرار گرفتن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی و سال قبل از آن) مجموعاً ۸۸ حادثه تروریستی رخ داده است که در اثر آن ۷۹ نفر کشته و ۲۷۷ نفر زخمی شده است. لازم به ذکر است که از تعداد ۸۸ حمله، ۷۰ حمله توسط گروه‌های «حزب کارگران کردستان»، «یگان‌های مدافع خلق»^۲ و «گروه ابتکار کودکان آتش»^۳ که در افکار عمومی به عنوان زیرمجموعه «حزب کارگران کردستان» شناخته می‌شوند، انجام شده است (۸۰ درصد حملات). یک حمله نیز توسط

1. Al-Shabaab

2. People's Protection Units (YPG)

3. The Children of the Fire Initiative

«جنبش انقلابی متحد خلق»^۱ صورت پذیرفته است. در بخش «گروه انجام‌دهنده [یا مرتکب شونده حملات تروریستی]» هیچ‌گونه اشاره‌ای به نام ایران یا نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یا حتی گروه‌هایی نظیر حزب... لبنان به عنوان عامل تروریستی نشده است (Global Terrorism Database, 2022).

با مبنا قرار دادن آمار موثق و معتبر «پایگاه داده جهانی تروریسم» که یک مرکز آمریکایی (وابسته به دانشگاه مرلند) می‌باشد، می‌توان به این گزاره رسید که برخلاف ادعای مندرج در فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید، ایران یا نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یا حتی گروه‌هایی نظیر حزب... لبنان در این شش کشور هیچ‌گونه کنش یا اقدام تروریستی یا حتی مسلحانه انجام نداده‌اند. ضمن آن‌که عقلایی و پذیرفته شده نیست که جمهوری اسلامی ایران که مطابق فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید، «... تروریسم را به عنوان ابزار اصلی خود [برای] کشورداری^۲ به‌کار می‌گیرد و از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به‌منظور هدایت و اجرای کارزار تروریستی خود [در سطح] جهانی استفاده می‌کند» و «... به صورت مستقیم در توطئه‌های تروریستی در بسیاری از کشورها [ی جهان] مشارکت داشته است» (Trump, April 08, 2019)، به دنبال ترور یک روزنامه‌نگار در بوسنی-هرزگوین یا یک روزنامه‌نگار دیگر در بلغارستان باشد.

بررسی فعالیت‌های ضدتروریستی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سوریه مطابق آمارهای اتاق‌های فکر غربی

هدف در این بخش نشان دادن این موضوع می‌باشد که جمهوری اسلامی ایران (و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی) در کشور سوریه علیه مردم غیرنظامی ننگیده‌اند و علیه چند گروه سازمان‌یافته از تروریست‌های بین‌المللی دست به اقدام نظامی زده‌اند و در این راستا به آمار چند اندیشکده معتبر غربی استناد می‌گردد تا صدق گزاره فوق اثبات گردد. ضمناً نباید از نظر دور داشت که به واسطه نشان دادن گزاره فوق، این موضوع مورد اثبات قرار می‌گیرد که اقدام نظامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (و نیروی قدس) در دو کشور سوریه و عراق مصداق «تروریسم» (از منظر

1. Peoples' United Revolutionary Movement (HBDH)
2. terrorism as a central tool of its statecraft
3. terrorist plots in numerous countries

آمریکایی‌ها) نبوده است و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (و نیروی قدس) در دو کشور سوریه و عراق، مرتکب خشونت عمدی [و از پیش طراحی شده] با انگیزه سیاسی علیه تروریست‌ها (و نه اهداف غیرنظامی) که بسیاری از مردم غیرنظامی را به خاک و خون کشیدند، شده است که در این حالت نیز اطلاق صفت «تروریست» به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (و نیروی قدس) مطابق تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» توسط قوانین ایالات متحده صحیح نمی‌باشد.

«ریچارد بارت»، معاون دبیرکل گروه سوفان^۱ که یک موسسه ارائه خدمات اطلاعات امنیتی و استراتژیک مستقر در نیویورک است، در ژوئن ۲۰۱۴ (اوج جنگ)، گزارش داد که جنگ سوریه محل پرورش نسل جدیدی از تروریست‌ها گردیده است و در طول سه سال جنگ سوریه تعداد ۱۲۰۰۰ ستیزه جوی خارجی از حداقل ۸۱ کشور جهان در سوریه حضور به هم رسانیده‌اند که بیش تر از افرادی است که در طول ۱۰ سال جنگ در افغانستان بدان جا رفتند. مطابق آمار «بارت»، این افراد جذب سه گروه «احرار الشام»، «جبهه النصره» و «داعش» گردیده‌اند. شبکه‌های اجتماعی شامل «توییتر» و «فیس بوک» بیشترین نقش را در گسترش ایدئولوژی افراط‌گرایی و جذب این افراد ایفا نموده‌اند. (Barrett, 2014: 6-7).

جدول شماره ۲: ملیت و تعداد ستیزه‌جویان خارجی در سوریه مطابق گزارش گروه سوفان

ردیف	نام کشور	تعداد اتباع تروریست در خاک سوریه	ردیف	نام کشور	تعداد اتباع تروریست در خاک سوریه
۱	تونس	حدود ۳۰۰۰ نفر	۱۴	کوزوو	بین ۱۰۰ تا ۱۲۰ نفر
۲	عربستان	حدود ۲۵۰۰ نفر	۱۵	دانمارک	۱۰۰ نفر
۳	مراکش	حدود ۱۵۰۰ نفر	۱۶	فرقیزستان	۱۰۰ نفر
۴	روسیه	بیش از ۸۰۰ نفر	۱۷	ایالات متحده	۷۰ نفر
۵	فرانسه	بیش از ۷۰۰ نفر	۱۸	اندونزی	بین ۳۰ تا ۶۰ نفر
۶	بریتانیا	حدود ۴۰۰ نفر	۱۹	اسپانیا	۵۱ نفر
۷	ترکیه	حدود ۴۰۰ نفر	۲۰	نروژ	بین ۴۰ تا ۵۰ نفر
۸	ترکمنستان	۳۶۰ نفر	۲۱	فنلاند	بیش از ۳۰ نفر
۹	آلمان	۲۷۰ نفر	۲۲	کانادا	۳۰ نفر
۱۰	استرالیا	حدود ۲۵۰ نفر	۲۳	ایرلند	بین ۲۵ تا ۳۰ نفر
۱۱	بلژیک	حدود ۲۵۰ نفر	۲۴	سوئد	حدود ۳۰ نفر
۱۲	الجزایر	حدود ۲۰۰ نفر	۲۵	سوئیس	حدود ۱۰ نفر
۱۳	هلند	۱۲۰ نفر	۲۶	سنگاپور	یک نفر

(Barrett, 2014: 13)

1. Soufan Group's vice president Richard Barrett

مطابق آمار دیگری که منتشر گردید، تعداد ستیزه‌جویان خارجی در کشور سوریه در نیمه دسامبر ۲۰۱۳ به ۱۱۰۰۰ نفر از حداقل ۷۴ کشور جهان بالغ می‌گردید (Bakker & Singleton, 2016: 14). مطابق آماری که توسط «پیترا آر. نیومن» مدیر «مرکز بین‌المللی مطالعات افراط‌گرایی و خشونت سیاسی (ICSR)»^۱ منتشر گردید، تعداد جنگ‌جویان خارجی مستقر در عراق و سوریه در سال ۲۰۱۵ از ۵۰ کشور جهان از جمله کشورهای غربی مطابق جدول شماره سه بوده است:

جدول شماره ۳: ملیت و تعداد ستیزه‌جویان خارجی در سوریه مطابق گزارش مرکز بین‌المللی

مطالعات افراط‌گرایی و خشونت سیاسی

ردیف	نام کشور	تعداد اتباع تروریست در خاک سوریه	ردیف	نام کشور	تعداد اتباع تروریست در خاک سوریه
۱	تونس	بین ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ نفر	۲۵	آلبانی	۹۰ نفر
۲	عربستان	بین ۱۵۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر	۲۶	ایتالیا	۸۰ نفر
۳	مراکش	۱۵۰۰ نفر	۳۷	سومالی	۷۰ نفر
۴	روسیه	بین ۸۰۰ تا ۱۵۰۰ نفر	۳۸	کویت	۷۰ نفر
۵	اردن	۱۵۰۰ نفر	۳۹	فنلاند	بین ۷۰ تا ۲۰۰ نفر
۶	فرانسه	۱۲۰۰ نفر	۴۰	صربستان	بین ۵۰ تا ۲۰۰ نفر
۷	لبنان	۹۰۰ نفر	۴۱	نروژ	۶۰ نفر
۸	ترکیه	۶۰۰ نفر	۴۲	اوکراین	۵۰ نفر
۹	لیبی	۶۰۰ نفر	۴۳	افغانستان	۵۰ نفر
۱۰	بریتانیا	بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ نفر	۴۴	سوئیس	۴۰ نفر
۱۱	آلمان	بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ نفر	۴۵	ایرلند	۳۰ نفر
۱۲	پاکستان	۵۰۰ نفر	۴۶	امارات	۱۵ نفر
۱۳	ازبکستان	۵۰۰ نفر	۴۷	قطر	۱۵ نفر
۱۴	بلژیک	۴۴۰ نفر	۴۸	مقدونیه	۱۲ نفر
۱۵	مصر	۳۶۰ نفر	۴۹	بحرین	۱۲ نفر
۱۶	ترکمنستان	۳۶۰ نفر	۵۰	نیوزیلند	۶ نفر
۱۷	یونسی	۲۲۰ نفر			بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر

(Neumann, 2015)

در چنین شرایطی که بسیاری از کشورهای منطقه نظیر عربستان سعودی، قطر و ترکیه حمایت‌های مادی و معنوی فراوانی از تروریست‌ها به عمل می‌آوردند و کشور سوریه عرصه حضور تروریست‌هایی از حداقل ۵۰ کشور جهان از جمله کشورهای غربی گردیده بود، این سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بود که مأموریتی ضدتروریسم در سوریه برای خود تعریف نمود و تعدادی از نیروهای خود را نیز از دست داد. ارزش فعالیت ضدتروریسم

1. International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence (ICSR)

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سوریه آن‌گاه بیش‌تر مشخص خواهد شد که نگاهی به آمار تلفات غیرنظامی در سوریه ناشی از فعالیت گروه‌های تروریستی داشته باشیم. در این بخش به آمار یک مرکز معتبر غربی استناد می‌گردد. «پروژه شیکاگو درباره امنیت و تهدیدها (CPOST)» یک مرکز مطالعاتی غیرحزبی در دانشگاه شیکاگو^۱ ایالات متحده می‌باشد که به صورت برخط [یا آنلاین] در مورد تعداد و تلفات حملات تروریستی در سرتاسر جهان گزارش می‌دهد که به «پایگاه داده حملات انتحاری (DSAT)»^۲ موسوم می‌باشد. مطابق آمار «پایگاه داده حملات انتحاری»، تعداد و تلفات حملات انتحاری در سوریه در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ به شرح جدول شماره سه می‌باشد:

جدول شماره ۴: تعداد و تلفات حملات انتحاری در سوریه در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ براساس آمار

«پایگاه داده حملات انتحاری» وابسته به دانشگاه شیکاگو

ردیف	سال	تعداد مهاجمین انتحاری	تعداد تلفات غیرنظامی‌ها	تعداد تلفات نیروهای سیاسی	تعداد تلفات نیروهای امنیتی
۱	۲۰۱۱	۲	۲۱	۰	۲۳
۲	۲۰۱۲	۴۰	۱۶۶	۴	۲۳۷
۳	۲۰۱۳	۶۴	۳۰۰	۰	۳۸۹
۴	۲۰۱۴	۱۲۲	۲۳۸	۷	۵۷۰
۵	۲۰۱۵	۸۳	۲۲۹	۳	۳۹۹
۶	۲۰۱۶	۹۲	۳۸۱	۲۹	۳۱۸
۷	۲۰۱۷	۱۰۵	۵۶۳	۷	۴۲۶
۸	۲۰۱۸	۳۶	۶۵	۰	۱۸۶
۹	۲۰۱۹	۷۳	۸۲	۴	۱۵۰

(The Chicago Project on Security and Terrorism, 2022)

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در چنین شرایطی وارد فعالیت‌های ضدتروریسم در سوریه گردید. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در کشور عراق و در شرایطی که داعش بخش زیادی از خاک عراق را اشغال کرده بود نیز مأموریت ضدتروریسم داشت که به دلیل محدودیت‌های معمول مقالات علمی-پژوهشی اشاره‌ای بدان نمی‌گردد. بدیهی است که قرار دادن سپاه

1. The Chicago Project on Security and Threats (CPOST) is a non-partisan research center at the University of Chicago

2. Database on Suicide Attacks (DSAT)

پاسداران انقلاب اسلامی به عنوان نیرویی که اقدامات و مأموریت‌های ضدتروریستی شایان توجهی در چند کشور انجام داده است در فهرست سازمان‌های تروریستی خارجی با واقعیت‌های موجود هم‌خوانی ندارد. بنابراین و با مدنظر قرار دادن آمار و مستندات فوق روشن می‌گردد که:

اولاً سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مرتکب خشونت تعمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی علیه اهداف غیرنظامی در هیچ کشوری از کشورهای جهان نشده است و ثانیاً در دو کشور سوریه و عراق، مرتکب خشونت تعمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی علیه تروریست‌ها (و نه اهداف غیرنظامی) که بسیاری از مردم غیرنظامی را به خاک و خون کشیدند، شده است.

ثالثاً هیچ‌یک از گروه‌های وابسته به جمهوری اسلامی ایران (نظیر حزب‌ا... لبنان و ... نیز مرتکب خشونت تعمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی علیه اهداف غیرنظامی نشده‌اند که در هر سه حالت با تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «(2)(d)(2656f)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده هم‌خوانی ندارد.

تروریست نامیدن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی توسط تیم ترامپ-پنس-پامپنو یک برچسب‌زنی سیاسی می‌باشد: تحلیل براساس مطالعات انتقادی تروریسم (CTS)

اکنون که برحسب داده‌های معتبر مراکز تحقیقاتی آمریکایی مشخص شد که ایران یا سپاه پاسداران انقلاب اسلامی حتی براساس تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «(2)(d)(2656f)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده یک سازمان تروریستی نیست، براساس مفروضه‌ها و گزاره‌های مطالعات انتقادی تروریسم به توضیح این مطلب که چگونه تروریست نامیدن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یک برچسب‌زنی سیاسی می‌باشد، پرداخته می‌شود.

الف) «جکسن» در رابطه با الزامات (یا تعهدات) اخلاقی-هنجاری^۱ مطالعات انتقادی تروریسم عنوان می‌دارد که مطالعات انتقادی تروریسم در جهت‌گیری خود به صراحت هنجاری می‌باشد. به این دلیل ساده که به واسطه تشخیص افرادی که واقعاً «دیگری

تروریست»^۱ هستند [یعنی مقاماتی که دیگران را بدون ارائه دلیل و مدرک تروریست می‌خوانند،] مطالعات انتقادی تروریسم عملاً قضاوت معتبری درباره افرادی که ممکن است به صورت قانونی، توسط دولت و به نام ضد تروریسم کشته، شکنجه، استرداد یا زندانی شوند^۲، ارائه می‌دهد (Jackson, 2007: 248).

این مورد در خصوص تروریستی نامیدن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صدق می‌نماید. در این جا، مطالعات انتقادی تروریسم با استناد به آمارهای مراکز پژوهشی معتبر آمریکایی قضاوت معتبری درباره سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که مأموریت‌های ضد تروریسم مختلفی را در سوریه و عراق به انجام رسانیده و متحمل تلفات انسانی نیز شده است، ارائه می‌دهد و عنوان می‌دارد که تیم ترامپ-پنس-پامپئو افرادی «دیگری تروریست»^۳ [یعنی مقاماتی که دیگران را بدون ارائه دلیل و مدرک تروریست می‌خوانند،] هستند و بدون ارائه هیچ‌گونه مدرک و سند معتبری، به دلایل سیاسی و در راستای سیاست فشار حداکثری^۴ به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برچسب تروریستی می‌زنند. تا به زعم خود جمهوری اسلامی ایران را در افکار عمومی مردم جهان بی‌اعتبار سازند. موضوعی که در فکت‌شیت [یا گزاره‌برگ] مورخ ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) کاخ سفید بدان اشاره شده است: «افزایش فشار حداکثری: رئیس‌جمهور دانلد جی. ترامپ به واسطه هدف قرار دادن نهاد اصلی که کارزار جهانی تروریسم [مختص به] خود را اجرا می‌کند [و به پیش می‌برد]^۵، رژیم ایران را مسئولیت‌پذیر می‌کند» (Trump, April 08, 2019).

ب) «جکسن، جاروس، گانین و برین اسمیت» به عنوان محققانی که در سنت انتقادی مطالعات تروریسم قرار دارند، عنوان می‌دارند که «تروریسم اساساً نه یک واقعیت خشن که یک واقعیت اجتماعی است، چرا که تصمیم‌گیری در مورد این‌که آیا یک عمل خاص خشونت‌آمیز یک «اقدام تروریستی» محسوب می‌گردد یا خیر، به جای آن‌که به هر مشخصه عینی ذاتی آن [عمل] متکی باشد به قضاوت در مورد زمینه، شرایط

1. 'terrorist other'

2. be killed, tortured, rendered or incarcerated

3. 'terrorist other'

4. Maximum Pressure

5. by targeting the primary entity that carries out its global campaign of terror

6. accountable

و نیت [اعمال] خشونت امتکی است... در حالی که اقدامات خشونت‌آمیز یک واقعیت فیزیکی بی‌رحمانه برای قربانیان و ناظران می‌باشد، برچسب‌زدن یا معنای آن اقدامات خشونت‌آمیز - به عنوان «جنایت»، یک عمل «جنگی» یا یک اقدام «تروریستی» - یک فرآیند اجتماعی است که بسته به بازیگران مختلف، قضاوت‌های مختلفی درباره ماهیت آن انجام می‌پذیرد» (Jackson, Jarvis, Gunning & Breen Smyth, 2011: 35)

در این جا نیز با استناد به آمارهای معتبر مراکز تحقیقاتی آمریکایی، قضاوت تیم ترامپ - پنس - پامپئو در مورد اقدامات و کنش‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به چالش کشیده شد و نشان داده شد که برخلاف ادعای تیم ترامپ - پنس - پامپئو نه تنها سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مرتکب تروریسم و خشونت تعمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی علیه اهداف غیرنظامی در هیچ کشوری از کشورهای جهان نشده است، بلکه با انجام مأموریت ضد تروریسم در دو کشور سوریه و عراق به مقابله با تروریست‌ها پرداخته است و از این رو، قضاوت تیم ترامپ - پنس - پامپئو یک برچسب‌زنی سیاسی می‌باشد.

ج) حسب توضیحات ارائه شده توسط «کریستوفر بیکر-بیل»، مطالعات انتقادی تروریسم از لحاظ معرفت‌شناختی، اجازه بروز تنوع در چشم‌اندازها را می‌دهد که در نتیجه آن، ماهیت به صورت اجتماعی (بر)ساخته شده «شناخت مرسوم» درباره تروریسم را به رسمیت شناخته و امکان ظهور فهم جایگزین نسبت به تروریسم را ایجاد می‌نماید (Baker-Beall, 2012: 31). در این جا نیز «شناخت امنیتی» یا به تعبیر دیگر «دیسپوزیٹیف» تیم ترامپ - پنس - پامپئو به واسطه بررسی دقیق تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «(2)(d)(2656f)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده به چالش کشیده شد و فهم جایگزینی نسبت به تروریست نامیدن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایجاد شد که براساس آن تروریست نامیدن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یک برچسب‌زنی صرف سیاسی می‌باشد و به صورت اجتماعی (بر)ساخته نشده است.

د) «جکسن» معتقد است که با توجه به نقشی محوری که برچسب‌زنی^۲ در حوزه مطالعات تروریسم ایفا می‌نماید، مطالعات انتقادی تروریسم متعهد به بررسی ماهیت

1. context, circumstances and intent of the violence

2. labelling

و سیاست بازنمایی^۱ می‌باشد (Jackson, 2007: 247-248). در این جا نیز با استناد به آمارهای معتبر مراکز تحقیقاتی آمریکایی نشان داده شد که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی حتی برحسب تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در قوانین موضوعه ایالات متحده، یک سازمان و گروه تروریستی نیست و تیم ترامپ - پنس - پامپئو به دلایل کاملاً سیاسی و در راستای سیاست بازنمایی خود، سعی در بازنمایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به عنوان یک سازمان تروریستی دارند.

بازسازی تعریف ارائه شده از تروریسم توسط ایالات متحده: چرا عبارت **premeditated** در تعریف مورد استفاده قرار گرفته است

مطابق نگرش محققان انتقادی مکتب ولز و مشخصاً «بیلگن»، در این بخش تعریف ارائه شده از تروریسم در بخش «(2)(d)(2656f)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده در ابتدا شالوده شکنی و سپس بازسازی می‌گردد. در بخش «(2)(d)(2656f)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده تروریسم به صورت زیر تعریف شده است:

«اصطلاح «تروریسم» به معنای خشونت عمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی است که توسط گروه‌های فراملی [یا محلی] یا عوامل مخفی علیه اهداف غیرنظامی به کار گرفته می‌شود» (Legal Information Institute, 2022). واژه عمدی یا از پیش طراحی شده در تعریف گنجانده شده تا عملیات‌ها و کنش‌های نظامی ایالات متحده در بسیاری از کشورهای جهان که در آن‌ها تعداد زیادی از افراد غیرنظامی به صورت ناخواسته کشته می‌شوند در شمول تعریف تروریسم قرار نگیرد. به عبارت دقیق‌تر، اگر کلمه انگلیسی **premeditated** در تعریف فوق قرار نگیرد، اقدامات و عملیات‌های ارتش ایالات متحده (از جمله پهپادهای رزمی ایالات متحده نظیر MQ-9) در بسیاری از کشورهای جهان که تلفات غیرنظامی زیادی را به همراه دارد، مطابق تعریف خود آمریکایی‌ها مصداق تروریسم خواهد بود.

مطابق آمار ارائه شده توسط مرکز آمریکایی «کمیته خدمات دهی به دوستان آمریکا (AFSC)»^۲، در حملات پهپادهای آمریکایی در افغانستان، پاکستان، سومالی و یمن در

1. politics of representation

2. American Friends Service Committee (AFSC)

سالیان اخیر بین ۸۵۰۰ تا ۱۲۰۰۰ نفر کشته شده‌اند که از این تعداد ۱۷۰۰ نفر از مردم غیرنظامی و ۴۰۰ نفر هم کودک بوده‌اند. بین ژانویه ۲۰۱۸ تا آوریل ۲۰۱۹، حداقل ۱۴۹ حمله هوایی در سومالی انجام شده است که منجر به کشته شدن ۱۳۳۳ نفر شده است. مطابق آمار عفو بین‌الملل^۱ تنها در ۵ مورد از این ۱۴۹ حمله هوایی، ۱۴ غیرنظامی کشته شده‌اند که نشان از حجم بالای تلفات غیرنظامیان دارد (Muchina & Merryman-Lotze, May 16, 2019). به نظر می‌رسد تعمدی در گنجاندن واژه انگلیسی premeditated در تعریف «تروریسم» وجود داشته است. در غیر این صورت، ارتش ایالات متحده به دلیل حجم بالای کشتار غیرنظامیان در حملات هوایی (مخصوصاً عملیات پهپادهای رزمی) در سرتاسر جهان، مطابق تعریف خود آمریکایی‌ها یک گروه تروریستی محسوب می‌گردد.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش به بررسی قرار گرفتن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (IRGC) در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی (FTO) مورد نقد قرار گرفت. بدین منظور، مطالعات انتقادی تروریسم (CTS) به عنوان چارچوب نظری انتخاب گردید. از این رو، از روش «نقد درون بود» (به عنوان یک روش کیفی) در کنار استفاده از آمارهای ارائه شده توسط مراکز تحقیقاتی آمریکایی (به عنوان یک روش کمی) استفاده گردید تا تناقض‌های این اقدام مشخص گردد. در این راستا، در ابتدا فکت‌شیت [یا گزاره برگ] کاخ سفید که در ۸ آوریل ۲۰۱۹ (۱۹ فروردین ۱۳۹۸) منتشر گردید و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را در لیست سازمان‌های تروریستی خارجی قرار داد، مورد بررسی قرار گرفت. سپس، تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «(2)(d)(2656f)» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده تحلیل شد و با استناد به این تعریف، سه مولفه «تروریسم» استخراج گردید:

۱) خشونت تعمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی

۲) اجرا شده توسط گروه‌های فراملی [یا محلی] یا عوامل مخفی

۳) علیه اهداف غیرنظامی

در ادامه به بررسی اطلاق یا عدم اطلاق مولفه‌های سه‌گانه فوق بر سپاه پاسداران

انقلاب اسلامی پرداخته شد و از آمارهای اندیشکده‌های معتبر غربی نظیر موسسه اقتصاد و صلح (IEP) و کنسرسیوم ملی مطالعات و واکنش به تروریسم (START) در راستای بررسی دقیق موضوع کمک گرفته شد و مشخص گردید که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از میان مولفه‌ها و اجزای سه‌گانه تروریسم نسبت به ارتکاب هیچ‌یک از این مولفه‌های سه‌گانه اقدام ننموده است. ضمناً در راستای مشخص نمودن این موضوع که جمهوری اسلامی ایران (و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی) در کشور سوریه علیه مردم غیرنظامی نجات‌یافته (مولفه سوم تروریسم) و علیه چند گروه سازمان‌یافته از تروریست‌های بین‌المللی دست به اقدام نظامی زده است، به آمار چند اتاق فکر غربی نظیر گروه سوفان، مرکز بین‌المللی مطالعات افراط‌گرایی و خشونت سیاسی (ICSR) و پروژه شیکاگو درباره امنیت و تهدیدها (CPOST) استناد گردید. بنابراین و با مدنظر قرار دادن آمار و مستندات فوق یافته‌های زیر به دست آمد:

اولاً سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مرتکب خشونت تعمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی علیه اهداف غیرنظامی در هیچ کشوری از کشورهای جهان نشده است (به عنوان دو مولفه اصلی تروریسم مندرج در تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «(2)(d)2656f» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده).

ثانیاً در دو کشور سوریه و عراق، مرتکب خشونت تعمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی علیه تروریست‌ها (و نه اهداف غیرنظامی) که بسیاری از مردم غیرنظامی را به خاک و خون کشیدند، شده است. و

ثالثاً هیچ‌یک از گروه‌های وابسته به جمهوری اسلامی ایران (نظیر حزب... لبنان و ... نیز مرتکب خشونت تعمدی [و از پیش طراحی شده و] با انگیزه سیاسی علیه اهداف غیرنظامی نشده‌اند که در هر سه حالت با تعریف ارائه شده از مفهوم «تروریسم» در بخش «(2)(d)2656f» از عنوان ۲۲ مجموعه قوانین ایالات متحده هم‌خوانی ندارد.

بنابراین، زمانی که یک کشور یا نیروی نظامی مرتکب هیچ‌یک از مولفه‌های سه‌گانه تروریسم مطابق تعریف خود آمریکایی‌ها نشده است، اطلاق صفت «تروریست» به آن مبتنی بر واقعیت نیست و یک برچسب‌زنی سیاسی می‌باشد.

منابع

- Baker-Beall, C. (2012), Is critical terrorism studies a useful approach to the study of terrorism?- YES: the necessity of a critical approach. In Richard Jackson & Daniela Pisoiu. *Contemporary Debates on Terrorism*. Second Edition. London & New York: Routledge.
- Bakker, E., & Singleton, M. (2016), Foreign Fighters in the Syria and Iraq Conflict: Statistics and Characteristics of a Rapidly Growing Phenomenon. In Andrea de Guttry, Francesca Capone & Christophe Paulussen. *Foreign Fighters under International Law and Beyond*. Hague: Springer & Asser Press.
- Barrett, R. (2014), Foreign Fighters in Syria. Retrieved from The Soufan Group Website: [http:// soufangroup.com/wp-content/uploads/2014/06/TSG-Foreign-Fighters-in-Syria.pdf](http://soufangroup.com/wp-content/uploads/2014/06/TSG-Foreign-Fighters-in-Syria.pdf)
- Bilgin: (2008), Critical Theory. In Paul D. Williams. *Security Studies: An Introduction*. London & New York: Routledge.
- Breen Smyth, M., Gunning, J., Jackson, R., Kassimeris, G., & Robinson: (2008), Critical Terrorism Studies: An Introduction. *Critical Studies on Terrorism*, 1(1): 1-4.
- Burke, A. (2008), The End of Terrorism Studies. *Critical Studies on Terrorism*, 1(1): 37-49.
- Global Terrorism Database (2022), Advanced Search. Retrieved from The National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START) Website: <https://www.start.umd.edu/gtd/search/>
- Herring, E. (2008), Critical Terrorism Studies: an activist scholar perspective. *Critical Studies on Terrorism*. 1(2): 197-211.
- Jackson, R. (2009), Knowledge, Power and Politics in the Study of Political Terrorism. In Richard Jackson, Marie Breen Smyth & Jeroen Gunning. *Critical Terrorism Studies: A New Research Agenda*. London & New York: Routledge.
- Jackson, R. (2007), The Core Commitments of Critical Terrorism Studies. *European Political Science*, 6(3): 244-251.

- Jackson, R., Breen Smyth, M., & Gunning, J. (2009), Introduction: The Case for Critical Terrorism Studies. In Richard Jackson, Marie Breen Smyth & Jeroen Gunning. *Critical Terrorism Studies: A New Research Agenda*. London & New York: Routledge.
- Jackson, R., Jarvis, L., Gunning, J., & Breen Smyth, M. (2011), *Terrorism: A Critical Introduction*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Legal Information Institute (2022), 22 U.S. Code § 2656f - Annual country reports on terrorism. Retrieved from The Legal Information Institute (LII) Website: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/22/2656f>
- Mac Ginty, R. (2012), Is Critical Terrorism Studies a useful approach to the study of terrorism?- NO: don't give it the oxygen of publicity. In Richard Jackson & Daniela Pisoiu. *Contemporary Debates on Terrorism*. Second Edition. London & New York: Routledge.
- Muchina, , & Merryman-Lotze, M. (May 16, 2019), The U.S. has killed thousands of people with lethal drones – it's time to put a stop to it. Retrieved from The American Friends Service Committee (AFSC) Website: <https://www.afsc.org/blogs/news-and-commentary/us-has-killed-thousands-people-lethal-drones>
- Neumann, P. R. (2015), Foreign fighter total in Syria/Iraq now exceeds 20,000: surpasses Afghanistan conflict in the 1980s. Retrieved from the International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence (ICSR) Website: <https://icsr.info/2015/01/26/foreign-fighter-total-syriairaq-now-exceeds-20000-surpasses-afghanistan-conflict-1980s/>
- Pisoiu, D., & Hain, S. (2018), *The Making of Terrorism*. In Daniela Pisoiu & Sandra Hain. *Theories of Terrorism: An Introduction*. London & New York: Routledge.
- Stump, J. L., & Dixit, P. (2016), Studying terrorism and practicing criticism. In Priya Dixit & Jacob L. Stump. *Critical Methods in Terrorism Studies*. London & New York: Routledge.

- The Institute for Economics and Peace (2019), Global Terrorism Index 2019: Measuring and Understanding the Impact of Terrorism. Retrieved from The Institute for Economics and Peace (IEP) Website: <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2020/08/GTI-2019web.pdf>
- The Institute for Economics and Peace (2018), Global Terrorism Index 2018: Measuring and Understanding the Impact of Terrorism. Retrieved from The Institute for Economics and Peace (IEP) Website: <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2020/08/Global-Terrorism-Index-2018.pdf>
- The Chicago Project on Security and Terrorism (2022), DSAT Online. Retrieved from The Chicago Project on Security and Terrorism (CPOST) Website: https://cpost.uchicago.edu/research/suicide_attacks/dsat_online/
- Trump, D. J. (April 08, 2019), Fact Sheet - President Donald J. Trump Is Holding the Iranian Regime Accountable for Its Global Campaign of Terrorism. Retrieved from The American Presidency Project Website: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/fact-sheet-president-donald-j-trump-holding-the-iranian-regime-accountable-for-its-global>
- U.S. Government Publishing Office (March 18, 2021), United States Code, 1994 to Present: About the United States Code. Retrieved from The U.S. Government Publishing Office (GPO) Website: <https://www.govinfo.gov/help/uscode#>
- Wilkinson: (2006), Terrorism versus Democracy: The Liberal State Response. Second Edition. London & New York: Routledge.